

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ТА УРЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Позняковська Наталія Миколаївна*, кандидат економічних наук, доцент,
Національний університет водного господарства та природокористування

*ORCID 0000-0003-4016-8935

© Позняковська Н.М., 2024

Стаття отримана редакцією 15.01.2024 р.
The article was received by editorial board on 15.01.2024

Вступ. Чимало уваги науковців та практиків сьогодні прикуто до обговорення викликів громадянського суспільства та визначення шляхів їх вирішення. Безпека людства, військові конфлікти, штучний інтелект, енергетична криза та розподіл ланцюгів постачання названі основними проблемами XXI століття. Залучення громадськості є ключовим чинником у забезпеченні сталого розвитку суспільства і подоланні сучасних викликів. Таким чином знаходить вияв намір громадянського суспільства співпрацювати з державою та бізнесом у вирішенні нагальних питань. Зростання ролі та значення громадянського суспільства у надскладний для країни час, з однієї сторони, та відповідальність за використання коштів та майна, які організації громадянського суспільства отримують від громадян, бізнесу та держави на вирішення суспільно важливих проблем, з іншого боку, обумовлюють створення прозорої системи регуляції і обліку їх діяльності.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розробку теоретичних засад становлення і розвитку громадянського суспільства зроблений українськими вченими: Т. Андрійчук, К. Бабенко, Г. Берченко, М. Бондарь, А. Ващенко, А. Карась, А. Колодій, П. Любченко, О. Петришин, С. Тимченко, Ю. Тодика, В. Степаненко, Г. Шаульська, ін. Облікову політику як складову системи бухгалтерського обліку в управлінні вивчали Т. Барановська, Ф. Бутинець, В. Дерій, С. Голов, П. Житний, П. Куцик, Л. Пантелейчук, М. Проданчук, М. Пушкар, П. Саблук, В. Сопко, Л. Сук та інші вчені. Теоретичні та методичні засади обліку громадських організацій досліджували О. Азарова, О. Височан, Н.О. Гура, С. Карпіцька, Я. Олійник, О. Папінова, В. Швець, А. Ясінська та ін. Огляд сучасних наукових напрацювань та кращих світових практик свідчить про необхідність подальших розвідок і досліджень задля задоволення інформаційних запитів суспільства щодо розвитку, обліку і звітності інститутів громадянського суспільства.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування особливостей діяльності та обліку і надання рекомендацій для організацій громадянського суспільства задля урегулювання і покращення їх облікової політики.

Основний матеріал і результати. Інститути громадянського суспільства визначені як система суб'єктів, наділених правами і обов'язками щодо відстоювання своїх легітимних інтересів у процесі подальшої розбудови громадянського суспільства в Україні та участі в управлінні державними справами [1]. Законом «Про громадські об'єднання» 2012 року [2] були розширені можливості діяльності в Україні суб'єктів громадянського суспільства. До організацій громадянського суспільства відносяться громадські організації, професійні і творчі спілки, організації роботодавців, благодійні організації, релігійні організації, недержавні засоби масової інформації та інші невідприємницькі товариства і установи. В таблиці 1 представлені види і визначення громадських об'єднань за національним законодавством.

Слід мати на увазі, що визначення організацій громадянського суспільства в Україні та у документах ООН, Світового банку, ЄС тощо відрізняються. Значні відмінності у трактуванні визначення неприбуткових установ. Громадська, благодійна, інші організації громадського сектору України можуть бути неприбутковими організаціями. Проте в Україні статус неприбуткової організації визначається відпо-

**Класифікація організацій громадянського суспільства
за організаційно-правовими формами**

Організаційно-правова форма	Визначення
Політична партія	добровільне об'єднання громадян-прихильників певної загальнонаціональної програми суспільного розвитку, що має своєю метою сприяння формуванню і вираженню політичної волі громадян, бере участь у виборах та інших політичних заходах
Громадська організація	об'єднання громадян для задоволення та захисту своїх законних соціальних, економічних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших спільних інтересів
Спілка об'єднань громадян	об'єднання громадян мають право на добровільних засадах засновувати або вступати між собою в спілки (союзи, асоціації тощо), утворювати блоки та коаліції, укладати між собою угоди про співробітництво та взаємодопомогу
Релігійна організація	організація, яка утворюється для задоволення релігійних потреб громадян словидувати і поширювати віру і діє відповідно до своєї ієрархічної та інституційної структури, обирає, призначає та замінює персонал згідно із своїми статутами (положеннями)
Профспілка	добровільна неприбуткова громадська організація, що об'єднує громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної (трудової) діяльності (навчання).
Об'єднання профспілок	з метою виконання своїх статутних завдань профспілки, їх організації мають право на добровільних засадах створювати об'єднання (ради, федерації, конфедерації тощо) за галузевою, територіальною або іншою ознакою, а також входити до складу об'єднань та вільно виходити з них
Творча спілка (інша професійна організація)	добровільне об'єднання професійних творчих працівників відповідного фахового напрямку в галузі культури та мистецтва, яке має фіксоване членство, діє на підставі статуту
Благодійна організація	недержавна організація, головною метою діяльності якої є здійснення благодійної діяльності в інтересах суспільства або окремих категорій осіб
Організація роботодавців	самоврядна статутна організація, що утворюється на засадах добровільності та рівноправності з метою представництва і захисту законних інтересів роботодавців
Об'єднання співласників багатоквартирного будинку	юридична особа, створена власниками для сприяння використанню їхнього власного майна та управління, утримання і використання неподільного та загального майна
Орган самоорганізації населення	представницький орган, що створюється жителями, які на законних підставах проживають на території села, селища, міста або їх частин, для вирішення завдань

Джерело: складено автором на основі даних [3]

відно до сукупності ознак, вказаних у Податковому кодексі України [4], зокрема за умови включення до Реєстру неприбуткових установ та організацій. На відміну від міжнародної практики та рекомендацій ЄС щодо визнання неурядових неприбуткових організацій (англ. nonprofit organisations, nongovernment organisations), статус неприбуткової організації в Україні не є організаційною формою інститутів громадянського суспільства, а лише звільняє від сплати податку на прибуток. В Україні організації громадянського суспільства в основному створюються і в подальшому функціонують у формі об'єднань громадян, профспілок, благодійних та інших подібних організацій. Некомерційна господарська діяльність визначена [3] як самостійна систематична господарська діяльність, здійснювана суб'єктами господарювання, спрямована на досягнення економічних, соціальних та інших результатів *без мети одержання прибутку*.

Організації громадянського суспільства незалежно від організаційно-правової форми та форми власності відповідно до національного законодавства [5] зобов'язані вести бухгалтерський облік і подавати фінансову звітність. Зазначимо, що вимоги до бухгалтерського обліку та фінансової звітності встановлені вітчизняним законодавством, відповідно до рекомендацій Директив ЄС, залежно від класифікації суб'єктів господарювання, зокрема на мікро-, малі, середні та великі підприємства [6]. Підвищені вимоги щодо ведення бухгалтерського обліку, складання та оприлюднення фінансової звітності застосовуються до окремих суб'єктів господарювання, на які поширюється, зокрема, сфера дії міжна-

родних стандартів фінансової звітності. Це підприємства, що становлять суспільний інтерес, та такі, що здійснюють видобуток корисних копалин загальнодержавного значення. На сьогодні організації громадянського суспільства, які діють у сферах безпеки, соціального захисту, здоров'я, освіти, культури тощо, не відносяться до тих, що становлять суспільний інтерес. Вітчизняні громадські і благодійні організації, які є юридичними особами, в основному належать до групи мікро- або малих підприємств. Критеріями для визначення належності підприємства до тієї чи іншої кваліфікаційної групи є сукупна вартість активів, чистий дохід від реалізації та середня кількість працівників (табл. 2).

Таблиця 2

Класифікація підприємств для бухгалтерського обліку і фінансової звітності

Категорія підприємства*	Балансова вартість активів	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Середня кількість працівників
Мікропідприємство	до 350 тис. євро	до 700 тис. євро	до 10 осіб
Мале підприємство	до 4 млн євро	до 8 млн євро	до 50 осіб

*для віднесення підприємства до певної категорії необхідна наявність на дату складання річної фінансової звітності щонайменше двох критеріїв

Джерело: складено автором на підставі [5]

Для мікро- і малих підприємств законодавство України встановлює спрощені правила обліку і звітності: спрощений План рахунків та скорочену за показниками фінансову звітність. З метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності всі суб'єкти господарювання-юридичні особи повинні визначити облікову політику. За Законом про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні [5] обліковою політикою є сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності. Міжнародні стандарти фінансової звітності [7] визначають облікові політики як конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практики, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності. Основна відмінність у трактуванні облікової політики за національним законодавством та Міжнародними стандартами полягає у її призначенні: для обліку і фінансової звітності чи лише підготовки фінансових звітів. Так, національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [8] до облікової політики відносить, окрім складання фінансової звітності, й питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві (організації, установі). Методичні рекомендації щодо облікової політики вказують на необхідність відображення у розпорядчому документі про облікову політику принципів, методів і процедур, які передбачається використовувати для ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності та щодо яких нормативно-правовими актами з бухгалтерського обліку передбачено більш ніж один їх варіант, а також попередні оцінки, які використовуються підприємством з метою розподілу витрат між відповідними звітними періодами [9].

В табл. 3 порівнюються якісні характеристики розкриття облікової політики за національними і міжнародними стандартами.

Отже, основною вимогою до облікової політики за МСФЗ, є забезпечення **доречності і достовірності** інформації у фінансових звітах [7]. Під достовірністю розуміють правильність, об'єктивність, нейтральність, перевагу змісту над формою та повноту інформації фінансових звітів. Зазначається, що при формуванні управлінським персоналом суджень потрібно посилається на прийнятність вимог: а) в МСФЗ, у яких ідеться про подібні та пов'язані з ними питання; та б) визначення, критерії визнання та концепції оцінки активів, зобов'язань, доходу та витрат у Концептуальній основі фінансової звітності [7]. Окрім того, управлінський персонал має враховувати сучасні положення інших органів, що розробляють та затверджують стандарти, які використовують подібну концептуальну основу для розробки стандартів бухгалтерського обліку, інші облікові джерела та прийняті галузеві практики, тією мірою, якою вони не суперечать МСФЗ і Концептуальній основі.

В Україні й досі триває дискусія щодо визначення та розкриття облікової політики. Частина вчених притримується трактування облікової політики як сукупності методів чи способів ведення бухгалтерського обліку. У цьому разі головною метою формування облікової політики вважають вибір найкращих методів і процедур ведення бухгалтерського обліку, що сприятимуть достовірному відображенню

Якісні характеристики розкриття облікової політики

Вимоги до розкриття облікової політики за Міжнародними стандартами [7]	Вимоги до розкриття облікової політики за національними стандартами [8]
Доречність – інформація має бути доречною для потреб користувачів з прийняття економічних рішень	Фінансова звітність повинна містити лише доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому
Достовірність – <i>фінансова звітність</i> : подає достовірно фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки суб'єкта господарювання; відображає економічну сутність операцій, інших подій або умов, а не лише юридичну форму; має бути нейтральною, тобто вільною від упереджень; обачливою; має бути повною в усіх суттєвих аспектах	Фінансова звітність повинна бути достовірною (правдивою). Інформація, наведена у фінансовій звітності, є достовірною (правдивою), якщо вона не містить помилок та перекозчень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності
-	Інформація у фінансовій звітності, повинна бути дохідлива і зрозуміла її користувачам за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації
-	Фінансова звітність повинна надавати можливість користувачам порівнювати : фінансові звіти підприємства за різні періоди; фінансові звіти різних підприємств

фінансового стану і результатів діяльності підприємства та підвищенню якості обліково-аналітичного інформаційного забезпечення [10]. На думку науковців [10; 11; 12], облікова політика містить три елемента (рівня): організаційний, методичний, технічний. До організаційного рівня облікової політики відносять питання організації бухгалтерського обліку на підприємства, повноваження і права, зокрема на підпис документів. Зазвичай, цьому елементу облікової політики надають першочергове значення, що пояснюється в першу чергу орієнтацією вітчизняних користувачів фінансових звітів на податкове законодавство і державу, ніж бажанням мати об'єктивну і достовірну інформацію про діяльність суб'єкта господарювання. Технічний елемент облікової політики пов'язаний зі способом обробки інформації та формою бухгалтерського обліку. І, нарешті, методичний елемент облікової політики, який стосується визначення, визнання та оцінки об'єктів бухгалтерського обліку.

Інші дослідники надають обліковій політиці роль «ідеології економіки» [13] або «конституції» підприємства [14], підкреслюючи тим самим значення облікової політики суб'єкта господарювання для його управлінських цілей. У цьому разі виділяють елементи облікової політики: теорія облікової політики (принципи обліку, наукові положення, конструювання інформаційної системи); методологію обліку; технологію обліку; організацію обліку [14; 15; 16]. У цілому, погоджуємося з таким підходом щодо трактування і використання суб'єктами облікової політики як інструмента формування інформації для прийняття управлінських рішень. В табл. 4 наводимо розкриття елементів облікової політики за національними і міжнародними стандартами.

Таблиця 4

Порівняння елементів облікової політики за національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку

Елементи облікової політики	НПСБО	МСФЗ
Вимоги про інформацію, яка розкривається у фінансових звітах	+	+
Визнання елементів фінансових звітів – активів, зобов'язань, доходів, витрат і капіталу	-	+
Методи оцінки елементів фінансових звітів	+	+
Форма подання фінансової звітності	-	+

Джерело: складено автором на підставі [7–9; 16]

Значимо, що до елементів фінансових звітів включено п'ять категорій: активи, зобов'язання, власний капітал, доходи і витрати. При цьому ключовою ознакою визначення зазначених елементів є використання поняття майбутньої економічної вигоди як потенціалу, що сприятиме притоку грошових

коштів та/або грошових еквівалентів. Виникає певне протиріччя щодо трактування майбутньої економічної вигоди організацій громадянського суспільства, враховуючи особливості їх діяльності. Адже основною метою їх створення є задоволення та захист своїх соціальних, економічних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших спільних інтересів (громадська організація) або здійснення благодійної діяльності *в інтересах суспільства або окремих категорій осіб* (благодійна організація). У цьому разі доречно пов'язувати економічну вигоду з ймовірністю надання у майбутньому соціальних послуг та/або потенціалом від притоку грошових коштів/ еквівалентів.

Висновки. Концепція бухгалтерського обліку в організаціях громадянського суспільства передбачає врахування їх організаційно-правових особливостей та відмінностей у цілях діяльності порівнянно з суб'єктами господарювання, які передбачають здійснення прибуткової діяльності. Для громадських і благодійних організацій важливими є мета створення, відмова від одержання прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації, дотримання заборони на розподіл майна і доходів між учасниками, забезпечення цільового характеру фінансування діяльності. Характеристики та особливості діяльності організацій громадського сектору визначають облікову політику і впливають на повноту і достовірність фінансової та іншої інформації. Вважаємо доцільним враховувати при формуванні облікової політики активів, зобов'язань, капіталу, доходів і витрат використання економічної вигоди від надання громадською чи благодійною організаціями у майбутньому суспільних (соціальних) послуг.

З огляду на сучасні виклики часу, зокрема пов'язані з військовим станом (цільове фінансування і допомоги, грошові кошти і валютні операції, контагенти тощо), потребують подальшого дослідження питання обліку, звітності і оподаткування організацій громадянського суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про схвалення концепції сприяння органами виконавчої влади розвитку громадянського суспільства : розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.11.2007 р. № 1035-рЗ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1035-2007-%D1%80#Text>
2. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
3. Про затвердження національних стандартів України, державних класифікаторів України, національних змін до міждержавних стандартів, внесення зміни до наказу Держспоживстандарту України від 31 березня 2004 р. № 59 та скасування нормативних документів : наказ Державного Комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.05.2004 р. № 97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0097609-04#Text>
4. Податковий кодекс : кодекс від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://tax.gov.ua/nk/>
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
6. Позняковська Н.М. Реформи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні: 20 років поспіль. *Обліково-аналітичне забезпечення суб'єктів господарювання в умовах євроінтеграції* : монографія. Рівне : НУВГП, 2019. С. 8–26.
7. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 (МСБО 8) «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%208_ukr_2023.pdf
8. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
9. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства : наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#n12>
10. Тесак О.В. Облікова політика як інструмент організації бухгалтерського обліку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Випуск 21. Частина 2. С. 97–100.
11. Коваль Л.В. Облікова політика в управлінні підприємством. *Ефективна економіка*. 2019. № 5. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.5.42>
12. Кушнір Л.А., Коркушко О.Н., Кушнір В.О. Вплив облікової політики на організацію обліку господарюючого суб'єкта. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Випуск 3 (20). С. 246–251.
13. Житний П. Проблеми формування облікової політики та шляхи їх вирішення. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2005. № 3. С. 19–22.
14. Пушкар М.С. Облікова політика і звітність : навчальний посібник. Тернопіль : Карт-бланш, 2004. 141 с.
15. Оляднічук Н.В. Організація облікової політики у підприємстві. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 1 (48). С. 244–248. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-48-34>
16. Божко С., Артюх О. Методичні аспекти формування облікової політики України та Європи: порівняльний аспект. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2023. № 2(4). С. 27–37.

REFERENCES:

1. Pro skhvalennia kontseptsii spryannia orhanamy vykonavchoi vlady rozvytku hromadianskoho suspilstva: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21.11.2007 № 1035-r3 [On the approval of the concept of assistance by executive authorities to the development of civil society. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 21.11.2007, No. 1035-r3]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1035-2007-%D1%80#Text>
2. Pro hromadski obiednannia: Zakon Ukrainy vid 22.03.2012 № 4572-VI [About public associations. Law of Ukraine dated 22.03.2012, No. 4572-VI]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>.
3. Pro zatverdzhennia natsionalnykh standartiv Ukrainy, derzhavnykh klasyfikatoriv Ukrainy, natsionalnykh zmin do mizhderzhavnykh standartiv, vnesennia zminy do nakazu Derzhspozhyvstandartu Ukrainy vid 31 bereznia 2004 № 59 ta skasuvannia normatyvnykh dokumentiv: nakaz Derzhavnoho Komitetu Ukrainy z pytan tekhnichnoho rehuliuвання ta spozhyvchoi polityky vid 28.05.2004 № 97 [On the approval of national standards of Ukraine, state classifiers of Ukraine, national amendments to interstate standards, amendments to the order of the State Consumer Standards of Ukraine dated March 31, 2004 No. 59 and cancellation of normative documents. order of the State Committee of Ukraine on Technical Regulation and Consumer Policy dated 28.05.2004, No. 59]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0097609-04#Text>
4. Podatkovi kodeks: kodeks vid 02.12.2010 № 2755-VI [Tax Code dated 02.12.2010, No. 2755-VI]. Available at: <https://tax.gov.ua/nk/>
5. Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 roku № 996-XIV [About accounting and financial reporting in Ukraine. Law of Ukraine dated 16.07.1999, No. 996-XIV]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
6. Pozniakovska N. M. (2019) Reformy bukhhalterskoho obliku ta finansovoi zvitnosti v Ukraini: 20 rokiv pospil [Accounting and Financial Statements reforms in Ukraine: 20 years in a row]. *Oblikovo-analitychne zabezpechennia subiektiv hospodariuvannia v umovakh yevrointehratsii*: monohrafiia. Rivne: NUWEE, pp 8–26. (in Ukrainian)
7. Mizhnarodnyi standart bukhhalterskoho obliku 8 (MSBO 8) "Oblikovi polityky, zminy v oblikovykh otsinkakh ta pomylky" [IAS Standards 8 Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors]. Available at: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%91%D0%9E%208_ukr_2023.pdf
8. Pro zatverdzhennia Natsionalnoho polozhennia (standartu) bukhhalterskoho obliku 1 "Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti": nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy 07.02.2013 № 73 [On the approval of the National regulation (standard) of accounting 1 "General requirements for financial reporting". Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 27.02.2013 No. 73]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
9. Metodychni rekomendatsii shchodo oblikovoi polityky pidpriemstva: nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 27.06.2013 № 635 [Methodological recommendations on the accounting policy of the enterprise. Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 27.06.2013 No. 635]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#n12>
10. Tesak O. V. (2018) Oblikova polityka yak instrument orhanizatsii bukhhalterskoho obliku [Accounting Policy as a tool for organizing accounting]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo – Scientific bulletin of the Uzhhorod National University Series: International economic relations and world economy*, vol. 21, part 2, pp. 97–100.
11. Koval L. V. (2019) Oblikova polityka v upravlinni pidpriemstvom [Accounting Policy in enterprise management]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, no. 5. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.5.42>
12. Kushnir L. A., Korkushko O. N., Kushnir V. O. (2020) Vplyv oblikovoi polityky na orhanizatsiiu obliku hospodariuuchoho subiekta [The influence of Accounting Policy on the accounting organization of a business entity]. *Pryazovskiy ekonomichnyi visnyk – Pryazovsky Economic Bulletin*, vol. 3 (20), pp. 246–251.
13. Zhytnyi P. (2005) Problemy formuvannia oblikovoi polityky ta shliakhy yikh vyrishennia [Problems of accounting policy formation and ways to solve them]. *Bukhhalterskyi oblik I audit – Accounting and Auditing*, no. 3, pp. 19–22.
14. Pushkar M. S. (2004) Oblikova polityka I zvitnist: navchalnyi posibnyk [Accounting Policy and Reporting: study guide]. Ternopil: Kart-blansh. (in Ukrainian)
15. Oliadnichuk N. V. (2024) Orhanizatsiia oblikovoi polityky u pidpriemstvi [Organization of Accounting Policy in the enterprise]. *Stalyi rozvytok ekonomiky – Sustainable economic development*, no. 1(48), pp. 244–248. Available at: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-48-34>
16. Bozhko S., Artiukh O. (2023) Metodychni aspekty formuvannia oblikovoi polityky Ukrainy ta Yevropy: porivnialnyi aspekt [Methodical aspects of accounting policy formation in Ukraine and Europe: a comparative aspect]. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*, no. 2(4), pp. 27–37.

УДК 657:061.2

JEL L31, M48, N44

Позняковська Наталія Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, Національний університет водного господарства та природокористування. **Облікова політика та урегулювання діяльності організацій громадянського суспільства.**

У статті досліджуються особливості облікової політики і регулювання діяльності організацій громадянського суспільства в Україні. Автором розкрита класифікація організацій громадянського суспільства за організаційно правовими формами та вплив на облікову політику. Відзначені особливості міжнародної практики визнання неприбуткових установ та відмінності у їх трактуванні в Україні. Проведено порівняння елементів облікової політики за національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку. Здійснена спроба теоретичного обґрунтування та надано рекомендації з вдосконалення облікової політики, враховуючи особливості організацій громадянського суспільства. Розглянуто сучасний стан і перспективи розвитку системи бухгалтерського обліку громадських організацій в Україні.

Ключові слова: громадянське суспільство, організації громадянського суспільства, благодійні організації, громадські організації, недержавні організації, неприбуткові установи, облікова політика, бухгалтерський облік, фінансова звітність.

UDC 657:061.2

JEL L31, M48, N44

Nataliia Pozniakovska, Candidate of Economics, Associate Professor. National University of Water and Environmental Engineering. **Accounting policy and regulation of the civil society organizations activities.**

The relevance of the topic is determined by the need of Ukrainian society for reliable information about the civil society organizations activities. The concept of accounting in civil society organizations involves taking into account their organizational and legal features and differences in the purposes of activity compared to business entities that provide for the implementation of profitable activities. For civil and charitable organizations, the purpose of creation, the refusal to receive profit, as well as the payment of any reward or compensation, compliance with the ban on the distribution of property and income between participants, and ensuring the targeted nature of the financing of activities are important. The characteristics and peculiarities of the activities of civil sector organizations determine the accounting policy and affect the completeness and reliability of financial and other information. The author analyzed the differences in the functioning of civil and charitable organizations in Ukraine. The definition of civil society in UN, World Bank, and EU documents is indicated, which are different from the national legislation oriented on the organizational form of activity. The current state and development trends of the accounting system of the activities of civil society organizations in Ukraine are analyzed. A comparison of accounting policy elements according to national and International Accounting Standards was made. The main scientific views on the accounting policy of economic entities are summarized. It is indicated about the possibilities of application by civil society organizations of simplified accounting and reporting rules: a simplified chart of accounts and financial statements. The importance of the choice of the accounting and reporting system by the civil society organization in the administrative documents on the accounting policy and organization of accounting is emphasized. The article substantiates and provides practical recommendations for improving the accounting policy of civil society organizations. The author suggests that when forming the NGO accounting policy of assets, liabilities, capital, income and expenses, the provision of public (social) services should be noted as a future economic benefit. In view of the modern challenges of the time, in particular those related to the state of war (targeted financing, grants, government assistance, aid, monetary funds, currency operations, customers, etc.), the issues of accounting, reporting and taxation of civil society organizations require further research.

Key words: civil society, civil society organisations, charity organisations, NGO, Nonprofit Governance, Nonprofit Organizations, accounting policy, accounting, Financial Statements.